

Література:

1. Савчук С. А. До питання про оздоровчі технології фізичного виховання студентів / С. А. Савчук, А. В. Хомич // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – № 2 (10). – С. 38–41.
2. Кашуба В. А. Анализ использования здоровьесберегающих технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Е. В. Андреева // Теорія і методика фіз. культури. – 2012. – № 1. – С. 73–81.
3. Футорный С. М. Здоровьесберегающие технологии в процессе физического воспитания студенческой молодежи: монографія / С. М. Футорный; МОНУ, НУФВСУ. – Киев: Саммит-книга, 2014. – 296 с.

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ СИСТЕМ КОНТРОЛЮ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО СТАНУ СПОРТСМЕНА

Новік Тетяна

Полтавська гімназія № 6

Артеменко Дмитро, Попов Олександр

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Професійна педагогічна освіта сьогодні набуває значення чинника соціально-економічного, інтелектуального, духовного й фізичного оновлення суспільства, її сутнісними характеристиками є неперервність набуття знань, фахова компетентність та ціннісне ставлення особистості до власного фізичного здоров'я й здоров'я нації загалом. Це стосується передовсім фахівця фізичної культури, від якого залежить посилення оздоровчого потенціалу фізичного виховання, забезпечення диференційованого підходу до фізичного розвитку різновікових груп дітей і дорослих, своєчасного та якісного прогнозування їхніх потреб і моделей життєтворчості.

Здоров'я сучасної людини залежить від багатьох факторів. Більшість з них пов'язана із способом життя і рівнем рухової активності. Майбутній фахівець фізичної культури, фізичної реабілітації, тренер повинен володіти достатнім об'ємом знань, вмінь і навичок, які б дозволили йому науково обґрунтовано вирішувати питання нормування фізичних навантажень учнів різного віку, рівня фізичної підготовленості, вміти контролювати і аналізувати реакцію

організму на виконання фізичних навантажень з тим, щоб творчо скорегувати оздоровчий процес, не допускаючи в ньому перенапружень і перетренованості.

Результати сучасних наукових досліджень, аналіз практики роботи загальноосвітніх і вищих навчальних закладів уможливили виявлення того факту, що значна частина фахівців фізичної культури недостатньо підготовлена до реалізації системи професійних функцій і потребує суттєвого вдосконалення професійно-педагогічної компетентності. Водночас за даними розробників Цільової комплексної програми «Фізичне виховання – здоров'я нації» майже 90 % дітей, учнів і студентів мають відхилення у здоров'ї, понад 50 % – незадовільну фізичну підготовку (у віці 16-19 років – 61 %, 20-25 років – 67,2 %). З огляду на це, 78,2 % учителів фізичного виховання, опитаних у рамках дослідження, зазначають, що сучасна підготовка фахівця фізичної культури має бути спрямованою на формування дієвих і довготривалих медико-біологічних знань; 74,3 % респондентів виявляють потребу створення цілісної наукової картини світу й розуміння особистості кожного вихованця в ньому. Це засвідчує нагальну соціальну потребу в оновлених підходах саме до природничонаукового компонента професійної підготовки фахівця фізичної культури, здатного забезпечити цілісність медичного, біологічного, здоров'язберігального знання для науково обґрунтованого навчально-тренувального процесу.

Мета дослідження – обґрунтувати медико-біологічні методики та апаратні пристрої оцінки функціонального стану спортсмена.

Метод дослідження – це спосіб за допомогою якого здійснюється перевірка, контроль та корекція того чи іншого явища, стану чи динамічного процесу. Всі методи контролю у фізичній культурі поділяються на інструментальні та візуальні. При візуальному обстеженні отримують якісні показники і оцінка носить суб'єктивний характер. Інструментальні показники оцінюють стан спортсмена більш об'єктивно і дають кількісне вираження вимірюваних ознак. Доза навантаження – це його величина, тобто об'єм і інтенсивність. Величина навантажень – це міра впливу фізичних навантажень конкретного об'єму і інтенсивності на організм людини. Норма навантаження – це доза навантаження, яку необхідно виконати, щоб вирішити конкретне завдання – досягнення запланованого спортивного

результату, підтримання або збільшення рівня здоров'я. Нормування навантажень полягає у визначенні їх нормативних доз [1; 2].

На основі аналізу літературних джерел вивчено антропометричні пристрої оцінки морфологічного розвитку спортсмена. У цьому контексті наведено загальну характеристику антропометричних вимірювань та антропометричного інструментарію, вивчено основні антропометричні точки тіла людини. Антропометрія (від грец. *Anthropos* – людина, *metreo* – міряю) – це метод вивчення людини, заснований на вимірюванні морфологічних і функціональних ознак його тіла. Разом з антропологією звичайно поєднується самотоскопія – огляд тіла, при якому фіксуються ознаки, що не піддаються вимірюванню. Для тренерів і спортсменів антропометричні дані являють значний інтерес, бо дають можливість постійно слідкувати за особливостями фізичного розвитку, рекомендувати спортсменам – початківцям займатися тим чи іншим видом спорту, а також індивідуально планувати навантаження [1].

Досліджено сучасні інтегровані тестові системи виявлення рівня фізичної підготовленості спортсмена. Розкрито особливості визначення рівня підготовленості людини до занять фізичною культурою і спортом. Актуалізовано теоретико-методичні основи організації та проведення самоконтролю під час занять фізичною культурою і спортом. Ознаки фізичного розвитку можна розділити на три групи: соматометричні, соматоскопічні і фізіометричні.

До соматометричних ознак відносять – довжину і масу тіла, розміри грудної клітки, талії, стегон і т.п., довжину тулуба, кінцівок; до соматоскопічних – форму грудної клітки, спини, ніг, стопи, поставу, рельєф і пружність мускулатури, статевий розвиток; до фізіометричних – рівень розвитку скелетної мускулатури, фізичну працездатність, рівень фізичних якостей (силу, швидкість, витривалість, гнучкість, координацію).

Фізичні якості – це властивості, що характеризують окремі якісні сторони рухових можливостей людини: силу, швидкість, витривалість, гнучкість та інші.

Фізичне здоров'я – це динамічний стан, що характеризується резервом функцій органів і систем, і є основою виконання людиною своїх біологічних і соціальних функцій.

Фізичний стан – згідно визначенню міжнародного комітету по стандартизації тестів, характеризує особу людини, стан здоров'я,

статуру і конституцію, функціональні можливості організму, фізичну працездатність і підготовленість. Показниками фізичного стану є: рівень максимального споживання кисню, рівень максимальної фізичної працездатності, параметри діяльності функціональних систем організму, морфологічного і психічного статусу, фізичної підготовленості, стану здоров'я. У здорових і практично здорових людей виділяють 4-5 рівнів фізичного стану (низький рівень, нижче середнього, середній, вище середнього, високий).

Фізичний стан – це також рівень стійкості організму до дії несприятливих факторів навколишнього середовища. Звідси фізіологічне тестування фізичної підготовленості полягає у визначенні об'єму функціональних резервів тканин, органів, систем органів і організму в цілому при збереженні якісних меж їх функцій.

Можливості людського організму (психічні і фізичні резерви) наукою вивчені дуже мало. Проте ніхто сьогодні не заперечує факту існування прихованих можливостей організму (резервів), які людина може використати, потрапляючи в екстремальні умови, пристосовуючись до високих психічних та фізичних навантажень [2].

Література:

1. Сергієнко Л. П. Комплексне тестування рухових здібностей людини: [навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. спец. «Олімпійський і професійний спорт»] / Сергієнко Л. П. – Миколаїв: УДМТУ, 2001. – 360 с.
2. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. / Б. М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2007. – 272 с.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНІЧНИХ ЕЛЕМЕНТІВ З УЧНЯМИ СТАРШИХ КЛАСІВ У ВАРІАТИВНОМУ МОДУЛІ «ФУТБОЛ»

Новік Сергій, Писаренко Ігор

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Проблема активізації діяльності учнів на уроках фізичної культури розробляться давно. Проте цей процес залишається одностороннім, спрямованим на розв'язання проблеми питань активізації рухової діяльності учнів. В свою чергу активізація рухової діяльності потрібна тоді, коли учень технічно правильно, з найменшою затратою сил